

fører for det paagjældende Affnit af Grundloven, og er derved kommet til at gaae i den samme Aand, som man dengang meente skulde gennemtrænge den nye Forfatning, den Aand nemlig, der ikke vil bygge ved Tvang, paa den udbortes Jordgrænse, men paa den personlige Overbeviisning og paa Menighedernes frivillige Tilslutning, omkring deres Sognepræst som en nødvendig, Betingelse for et sundt og frugtbart Menighedsliv. Det er dette Grundlag, man senere ved flere forskjellige Leiligheder har søgt at komme bort fra; men det er ikke lykkedes, og det vil aldrig lykkes. Skal der bygges videre paa en Kirkeforfatning her i Landet, saa maa denne nødvendigviis bygges paa den Grund, der dengang blev lagt. Nærværende Lovudkast angaaer ogsaa et Led af Kirkens Forfatning, ganske vist et meget lille Led, der ikke kan faae stor Betydning i Forhold til det store Spørgsmaal, men det er dog et Led, og det er saa langt fra rigtigt, hvad der er blevet sagt, at vi her skulle være uberettigede til at behandle denne Lov, at det tværtimod vilde være grundlovstridigt, hvis den blev behandlet paa noget andet Sted end netop her i denne Sal.

Følgelig har det jo ikke kunnet Andet end glæde os at see den Tilslutning, som Loven har faaet fra flere Sider, og at den er bleven modtaget som et Forsøg, ærligt og oprigtigt meent, paa at komme overeens med hidtilværende modstaaende Anskuelser; det har glædet os, at den er bleven optagen fuldt og heelt som saadan, saa at man fuldstændigt er gaaet ind paa Lovens hele Grundtanke. Det har naturligviis gjort os ondt, at den ærede Minister ikke har kunnet love sin Tilslutning til Loven, og det har ogsaa overrasket mig, at han vel som Menighedsmedlem kunde være villig til at gaae ind paa Forslaget, men at han derimod som Repræsentant for Kirkestyrelsen maatte modsætte sig det. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes det er muligt i en evangelisk-luthersk Folkekirkelike, at Kirkestyrelsen kan have en anden Opgave end den at sørge for de enkelte Menighedsmedlemmers og Menigheders størst mulige Udvikling til sand Gudsfrygt; jeg kan ikke forstaae, at det er muligt i en Kirke, som bærer Navn efter den Mand, der netop atter og atter har indskræpet det Mislige i den Vægt,

den katholske Kirke lagde paa Geistligheden, Kirkestyrelsen, Paven, og i Modsetning dertil har fremhævet de enkelte Menigheder som Samfund af de Enkelte, den Mand, der saa klart og bestemt har udtalt, at saa mange Christne der er, saa mange Præster er der ogsaa, at Kirkestyrelsen, Geistligheden, altsaa ingen anden Magt og Betydning har end den, den faaer som et Udtryk for Menigheden. Den aandelige Retning derimod, som lægger Vægten paa Samsundsordenen og paa Kirkestyrelsen som Repræsentant for den som Noget, der er forskjelligt fra, ja modsat Individernes og Menighedernes Ret, denne Retning har fundet sit fuldstændigste Udtryk i det katholske Kirkesystem, i hvis Spids staer Paven i Rom. Det er ogsaa ganske vist, at det er en Retning, der til forskjellige Tider har vidst at bane sig. Ved ind i den lutherske Kirke; navnlig er den siden 1850 gaaet i Tugt med den hele tyske Reaction, isærdeleshed i de to berømmelige Stater Mecklenburg og Hessen, hvor den er bragt i System i den saakaldte ny-lutherske Theologi. Derfra har den banet sig. Ved ind i andre Lande, f. Ex. til forskjellige Bispestole i Sverige, og, saavidt jeg kan see, har den ogsaa faaet Indflydelse paa vor Kirkestyrelse. Men den staer i den meest aabenbare Modstrid med den Forfatning, der er lovet os i Grundloven, og som har faaet sit Udtryk netop ved Navnet Folkekirkelike. „Folkekirkelike“ er, saaledes som det ogsaa udtrykkelig blev forklaret i Udkastet til Grundloven, — ihvorvel det ikke kom til at staae i selve Grundloven, men dette ikke, fordi man ikke billigede det, men fordi man fandt det overflødigt. — Folkets Fleertals Kirke, og netop fordi den saaledes er afhængig af Folkets Fleertal, er det en Kirke grundet paa og for Individerne; deri ligger tillige Forskjellen i Forholdet til den Statskirke, som den skulde afløse. Hiu aandelige Retning synes jeg, som jeg sagde før, at kunne spore i flere af de Handlinger, der betegne vor senere Kirkestyrelse. Det er saaledes i fuldstændig Overeensstemmelse med den, at der, siden vi fik en Lov om Sognebaands Løsning, bestandig er blevet gjort Modstand imod ethvert lille Skridt for at føre den mere ud i Livet. Det er vistnok ogsaa fra den, at der er gjort